

แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

Guidelines For Conservation Of Poi Sang Long Tradition In Muang District, Chiang Mai Province

พระอาทิตย์ ภูคำ

โผน นามณี, พระครูสมุห์ ธนโชติ จิระธมโม

PhraArthit phukham

Phon Namanee, Phrakrusamu Thanachot Ciradhammo

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus

Corresponding Author, Ema: khao1.2535@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาประเพณีปอยส่างลองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาคุณค่าประเพณีปอยส่างลองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมาย ชุมชนป่าเป้า และชุมชนกู่เต้าพัฒนา รวม 16 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาประเพณีปอยส่างลอง การจัดประเพณีส่างลองมีเวลาในการเตรียมตัวน้อย เนื่องจากใช้เวลาช่วงปิดภาคฤดูร้อน พระวิทยากรไม่เพียงพอต่อจำนวนส่างลอง ประกอบพิธีนานเกินไป เกิดความล่าช้า เกิดเสียงรบกวนชุมชนข้างเคียง สถานที่ความคับแคบ และไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย 2) คุณค่าของประเพณีปอยส่างลอง เป็นกิจกรรมที่ขัดเกลาจิตใจส่างลองให้เป็นคนดี มีวินัย ประพฤติตนถูกต้องและเหมาะสม เป็นการอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมของชาวไทยใหญ่ดำรงไว้ซึ่งพิธีการบวชที่ถูกต้อง และให้เยาวชนไทยใหญ่ได้ตระหนักถึงคุณค่าประเพณีปอยส่างลอง และยังช่วยส่งเสริมให้วัดเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป 3) แนวทางการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลอง องค์กรต่างๆ ควรมีส่วนร่วมใน

การแก้ปัญหาและอนุรักษ์ มีการสัมมนาให้ความรู้ ศาสนพิธีควรมีการจัดงานบวชสร้างล่องแบบดั้งเดิม และควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่การจัดงานบวชประเพณีปอยสร้างล่อง

คำสำคัญ: แนวทางการอนุรักษ์, ประเพณี, ปอยสร้างล่อง, เชียงใหม่

Abstract

The objectives of this research are; 1) to study the conditions of Poi Sang Long tradition in Muang District, Chiang Mai Province, 2) to study the value of Poi Sang Long tradition in Muang District, Chiang Mai, and 3) to propose guidelines for solving the problems and preserving Poi Sang Long tradition in Muang District, Chiang Mai Province. It was qualitative research with purposive sampling. The research instrument for collected data was in-depth interview. There are 16 target groups was In-depth interviewing from Pa-pao and Kua-taopattana Community.

The results of research were found that: 1) The states of problems of Poi Sang Long were that the time of organization of Sang Long tradition was insufficient in preparation of ordination as it took place during the summer holidays. The trainer monks were not enough for the amount of Sang Longs. The performance of ceremony was too long and there was a delay. Noise disturbing nearby communities, the ceremonial place was cramped and orderly. 2) The values Poi Sang Long tradition had been mentally refined to be good and disciplined people with right and proper practices. It was to preserve the tradition of Tai Yai people, to maintain right and strict ordination ceremony and to allow young Tai Yai people to respect and cherish the value of Poi Sang Long tradition. The temples were helping for promotion and made known to the general public. 3) Guidelines for conservation of Poi Sang Long tradition were that various organizations should be involved in problem solving and conservation. There should be seminar to educate people. Ordinances should have a traditional ordination ceremony and should be public relations about the location of the Poi Sang Long ordination ceremony.

Keywords: conservation guideline, tradition, Poi Sang Long, Chiang Mai

บทนำ

อาณาจักรล้านนาเป็นดินแดนที่มีผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์บนที่ราบหรือกลุ่มชาติพันธุ์บนที่สูง การอพยพเข้ามาอยู่ในดินแดนล้านนาใหม่ของแต่ละกลุ่มชนชาติพันธุ์นั้นล้วนมีประวัติและความเป็นมาที่น่าสนใจทั้งสิ้น รวมไปถึงกลุ่มชนชาติพันธุ์ไต หรือชนชาติไทใหญ่ (ธิตินัดดา มณีวรรณ และยุทธการ ชันชัย, 2552: 1)

ในพุทธศตวรรษที่ 24-25 (พ.ศ. 2357-2457) (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2537: 78) กลุ่มไทใหญ่ได้เดินทางข้ามไปมา เพื่อมาค้าขาย บางส่วนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในล้านนาเป็นข้าเมืองเชียงใหม่ หรืออาจได้รับการมอบหมายให้ไปตั้งบ้านเมืองที่ทำกินใกล้เมืองเชียงใหม่ อย่างเช่น บ้านไทเขิน ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณเมืองพันทนาการ (เวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่) ชาวไทลื้อ ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณ อำเภอดอยสะเก็ด และอำเภอสันกำแพง ในส่วนของชาวไทใหญ่อยู่กระจัดกระจายตั้งแต่ อำเภอฟาง ลงมาถึงบริเวณรอบเมืองเชียงใหม่ ที่ตั้งของวัดป่าเป้า อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ และวัดกุ้เต้า ในปัจจุบันเมื่อมีการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน จึงมีเหตุให้กลุ่มชาวไทใหญ่มีการเดินทางมาหาสู่กันระหว่างเมืองเชียงใหม่ กับ ภูมิภาคเนาเดิม มีการค้าขายแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ระหว่างชาวไทใหญ่และชาวไทยพื้นบ้าน (ล้านนา) นับตั้งแต่นั้นมา

ปอยส่างลอง เป็นประเพณีการบวชเณร ที่สำคัญของชาวไทใหญ่ ที่สามารถทำให้รู้ว่านี่คือตัวตนของชาวไทใหญ่ เป็นประเพณีที่ชาวไทใหญ่ทุกชุมชนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จัดว่าเป็นแก่นวัฒนธรรมที่ผูกพันกับชีวิตประจำวันผูกพันกับพุทธศาสนาอย่างยาวนาน แต่ละปีเมื่อถึงฤดูแล้ง ก็จะมีการบวชสามเณรให้กับลูกหลานซึ่งจะมีรูปแบบ และอัตลักษณ์ที่แตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ๆ งานปอยส่างลองถือเป็นงานบุญยิ่งใหญ่ทั้งผู้บวชและผู้เป็นเจ้าภาพบวชที่เรียกว่า “พ่อข่ามแม่ข่าม” ส่วนลูกแก้วนั้นมีความหมายอธิบายไว้หลากหลายเช่นกัน ทั้งลูกแก้ว ในความหมายของลูกที่มีความกตัญญูถูกต้องต่อพ่อแม่ ได้บวชเรียนในพุทธศาสนาถือเป็น ลูกแก้ว ลูกแสง” และยังหมายถึงพระรัตนตรัย แก้วสามประการ ผู้ใดบวชเรียนก็ถือเป็นหนึ่งในดวงแก้ว สามประการแห่งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นอกจากนี้ก็หมายถึงลูกผู้มีจิตใจบริสุทธิ์ใสสะอาด ประหนึ่งดวงแก้ว คำว่า “ลูกแก้ว” (วิโรจน์ พรหมสุด, 2547: 10) จัดอยู่ในประเภทข่างแก้ว ม้าแก้ว ขุนนางแก้ว ซึ่งถือเป็นสมบัติ คู่บุญบารมีของมหาจักรพรรดิอีกด้วย เด็กชายผู้บวชส่างลองซึ่งอายุในราว 7-15 ปี จะมีโอกาสได้รำเรียนหนังสือเพราะในอดีตยังไม่มีโรงเรียนเช่นทุกวันนี้ เมื่อบวชก็จะได้รับ

การอบรมกลุ่มเกลา จิตใจจากพระผู้ใหญ่ ได้ศึกษาธรรมะปฏิบัติธรรม เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ก็จะมีแนวคิดแนวครอง ดำเนินชีวิตต่อไป

ปอยสำอาง เป็นภาษาไทยใหญ่มาจากคำว่า ปอย แปลว่างาน การจัดงาน คำว่า ส่าง มาจากคำว่า สาง แปลว่า สามเณร ส่วนคำว่าลอง มาจากคำว่า อะลอง แปลว่า พระ โพธิสัตว์หรือหน่อพุทธางกูร ดังนั้นงาน ปอยสำอาง จึงหมายถึงงานบรรพชาเป็นสามเณร นัยหนึ่งเป็นคำผสมระหว่างคำว่า ส่าง หมายถึง เจ้าส่าง คือสามเณรในภาษาไทย กับคำว่าลอง หรือ อะลอง หมายถึงหน่อศิษย์หรือผู้ที่เตรียมจะเป็นสำอาง คือผู้ที่เตรียมจะบวชเป็นสามเณร การเป็นสำอางนั้นเป็นการเลียนแบบประวัติของพระพุทธเจ้าตอนที่ เป็นเจ้าชาย สิทธัตถะครองกรุงกบิลพัสดุ์ก่อนจะออกผนวชการกระทำทุกอย่างในช่วงเวลาการเป็นสำอางจะปฏิบัติเหมือนการปฏิบัติต่อพระมหากษัตริย์ (สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ, 2542: 3655)

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีปอยสำอาง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และการมีส่วนร่วมการสืบสานประเพณีปอยสำอางของวัดป่าเป้าและวัดกู่เต้า (วัดเวฬุวนาราม) ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นศูนย์กลางในทุกกิจกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมประเพณีพื้นถิ่นของชาวไทใหญ่ที่ได้มาอาศัยอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ รวมถึงชุมชนวัดป่าเป้าและวัดกู่เต้า ผู้ทำวิจัยพิจารณาเจาะจงเลือกวัดป่าเป้าและวัดกู่เต้าตลอดจนกลุ่มต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณีนี้เป็นสถานที่ทำการวิจัย และกลุ่มเป้าหมายในการทำวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะได้นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไขและการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาวไทใหญ่ ที่สืบทอดมาถึงคนรุ่นหลัง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในวัฒนธรรมของตนและนำไปสู่การพัฒนาในที่สุด ตลอดถึงการทำความเข้าใจกับคนในชุมชนนั้น ๆ ที่เกี่ยวกับประเพณีปอยสำอางที่สืบทอดกันมา

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาประเพณีปอยสำอาง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาคุณค่าของประเพณีปอยสำอาง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์ประเพณีปอยสำอาง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

โดยจะสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 16 รูป / คน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบบออกเป็น เจ้าอาวาสจำนวน 2 รูป รองเจ้าอาวาสจำนวน 2 รูป พระภิกษุสงฆ์จำนวน 2 รูป และมัคทายกจำนวน 2 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 2 คน ปราชญ์ท้องถิ่นหรือผู้มีความรู้เกี่ยวกับปอยส่างลองจำนวน 4 คน และผู้อาวุโสในชุมชนจำนวน 2 คน จากชุมชนป่าเป้า และชุมชนพัฒนاب้านกุ่มเต้า

1) ข้อมูลที่เป็นปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2) ข้อมูลที่เป็นทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยนี้ คือ วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตารา เอกสารวิชาการ งานวิจัย สารานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ และเอกสารต่างๆ ข้อความ ที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Individual Indepth interview) โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัยและการนิยามศัพท์ปฏิบัติการ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1) จัดทำร่างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ครอบคลุมและสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2) นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว ไปทดสอบใช้กับกลุ่มคนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์

3) ค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ (OIC) เท่ากับ 0.90

ผลการวิจัย

ประเพณีปอยส่างลอง ถือเป็นงานประเพณีสำคัญงานหนึ่ง เริ่มต้นในเดือนสามของชาวไต ตรงกับเดือนมีนาคม จนสิ้นสุดในเดือนหก ประมาณเดือนพฤษภาคม ในช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่ชาวบ้านว่างจาก ภาระกิจการทำงาน ทำไร่ ทำนา งานประเพณีปอยส่างลองนี้ ก็ถือเป็นงานที่ยิ่งใหญ่สำคัญมากเช่นกัน ส่วนมากจะจัดงานปอยส่างลองนี้ 3-7 วัน การจัดงานปอยส่างลอง อยู่ที่ปัจจัยความพร้อมของท้องถิ่นนั้นๆ การบวชส่างลองเป็นประเพณีการบวชเณร ที่สำคัญของชาวไทใหญ่ ที่สามารถทำให้รู้ถึงตัวตนของชาวไทใหญ่ เป็นประเพณีที่ชาวไทใหญ่ทุกชุมชนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จัดว่าเป็นแก่นวัฒนธรรมที่ผูกพันกับชีวิตประจำวันผูกพันกับพุทธศาสนาอย่างยาวนาน

1) สภาพปัญหาประเพณีปอยส่างลอง

ด้านศาสนบุคคล พบว่า เยาวชนที่สนใจเข้ามาบวชส่างลองส่วนมากเป็นชาวไทใหญ่มากกว่าชาวไทย เนื่องจากเป็นประเพณีของไทใหญ่ที่สืบทอดและปลูกฝังมาเป็นเวลานาน การเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะเข้ามาบวชมีระยะเวลาในการเตรียมตัวไม่เพียงพอ เพราะใช้ช่วงเวลาในการปิดภาคฤดูร้อนเท่านั้น จึงทำให้การอบรมสั่งสอนเยาวชนไม่ทั่วถึง และพระวิทยากรรวมถึงพระพี่เลี้ยงไม่เพียงพอต่อจำนวนส่างลองที่บวชในแต่ละปี ความพร้อมนิสัย และความประพฤติของส่างลองแต่ละคนมีความแตกต่างกันเพราะยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมถึงสำเนียงภาษาที่ใช้ในการสื่อสารมีความแต่แตกต่าง สถานะของส่างลองบางคนยังไม่มีสัญชาติ ทำให้เกิดปัญหาและเป็นภาระของทางวัดที่ต้องรับผิดชอบหลังการบวช ส่วนผู้ปกครองหรือพ่อแม่มีหน้าที่หลักที่จะนำบุตรชายของตนมาบวชส่างลองตามประเพณีของชาวไทใหญ่ เพราะเชื่อว่าการบวชนั้นได้อานิสงส์และบุญที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดค่าใช้จ่ายและงบประมาณที่เกินความจำเป็น ทั้งด้านการเตรียมอาหารสำหรับต้อนรับญาติพี่น้องและมิตรสหายที่มาร่วมงาน การเตรียมสถานที่ ตลอดถึงอัฐบริวารของส่างลองที่ต้องใช้ในการบวช

ด้านศาสนพิธี พบว่า ศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนามีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและบริบทของสังคม แต่ละท้องถิ่น ปัญหาพิธีกรรมเรียกขวัญ การแห่ส่างลองรอบคูเมืองซึ่งทำให้การจราจรติดขัดเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในด้านลบ ตลอดจนถึงพิธีบวชส่างใช้เวลาเนิ่นนานเกินไป ส่างลองที่เข้ามาบวชแต่ละปีมีจำนวนมากทำให้เกิดความล่าช้าในการประกอบพิธี ปัจจุบันมีการผสมผสานระหว่างพิธีกรรมบวชของชาวไทใหญ่และคนเมืองล้านนา จึงทำให้ส่างลองไม่รู้แก่นแท้ที่ถูกต้องของพิธีกรรมดั้งเดิม

ด้านศาสนสถาน พบว่า วัดและชุมชนมีส่วนสำคัญในการจัดงานบวชปอยส่างลอง เนื่องจากเป็นสถานที่ในการประกอบพิธีกรรม อำนวยความสะดวกให้แก่ญาติพี่น้องและมิตร

สหายที่มาร่วมงานบวช ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือด้านสถานที่ที่มีความคับแคบในการจัดงาน สถานที่ที่จอดรถไม่เพียงพอทำให้เกิดการจราจรติดขัดในชุมชน เกิดเสียงรบกวนชุมชนและบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนความไม่สะอาดของสถานที่ ไม่เป็นระเบียบ ห้องครัว และสุขาไม่ถูกสุขลักษณะ น้ำที่ใช้อุปโภค บริโภคไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ที่มาร่วมงาน

2) คุณค่าของประเพณีปอยส่างลอง

ด้านศาสนบุคคล พบว่า การจัดงานประเพณีปอยส่างลองนั้น เจ้าภาพหรือพ่อแม่ รวมไปถึงญาติพี่น้องของส่างลองเกิดความสามัคคีกัน ร่วมกันจัดเตรียมสถานที่ ญาติพี่น้องได้พบปะกันช่วงวันหยุด ส่างลองได้สืบทอดพระพุทธศาสนา ทราบถึงรากเหง้า เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของความเป็นไทใหญ่ ได้ประพฤติวัตร ปฏิบัติธรรม ตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ส่างลองได้รับการอบรมและขัดเกลาจิตใจให้เป็นคนดี และที่สำคัญได้ทดแทนและตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ พ่อแม่ได้รับอานิสงส์จากการบวชลูกชายที่บวชส่างลอง ทำให้เกิดคุณค่าที่ดีทางด้านจิตใจ

ด้านศาสนพิธี พบว่า พิธีกรรมบวชส่างลอง สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไทใหญ่ที่มีการสืบทอดพิธีกรรมอันดึกดำบรรพ์มาแต่ช้านาน พิธีกรรมการบวชส่างลองเป็นการเพ็ญนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมแบบไทใหญ่ สืบทอดประเพณีที่ถือปฏิบัติมาแต่โบราณ ดำรงคงไว้ซึ่งพิธีบวชส่างลองที่ถูกต้อง ครบครัน จนถึงการสืบทอดพระพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และให้เยาวชนรุ่นหลังตระหนักและหวงแหนถึงคุณค่าประเพณีปอยส่างลองสืบต่อไป

ด้านศาสนสถาน พบว่า วัดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน เป็นศูนย์กลางศึกษาการเรียนรู้ตามหลักพระพุทธศาสนา ช่วยอำนวยความสะดวกการจัดประเพณีปอยส่างลองในแต่ละปี รวมไปถึงถาวรวัตถุภายในวัดซึ่งเผยแผ่ให้ผู้คนได้รู้เห็นคุณค่าความสำคัญของพุทธศาสนา เป็นการส่งเสริมประเพณีอันดีงามของชาวไทใหญ่ ประชาสัมพันธ์วัดให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทั้งไทยและต่างประเทศ ส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้ศาสนิกชนได้มาทำบุญเพิ่มมากขึ้น สร้างรายได้ให้แก่ศาสนสถาน

3) แนวทางการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลอง

ด้านศาสนบุคคล มีการประชุมวางแผนสัมมนาโดยให้ตัวแทนองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดประเพณีปอยส่างลอง ตลอดจนส่งเสริมเด็กหรือเยาวชนทั้งเด็กไทใหญ่และเด็กพื้นเมืองล้านนาให้รู้จักประเพณีปอยส่างลอง ปลูกฝัง แนวทางการบวชทุกขั้นตอนโดยละเอียด เตรียมความพร้อมก่อนบวช ชี้แจงเรื่องขั้นตอนพิธีการต่างๆ ให้รับรู้รับทราบ ส่งเสริมแขกที่มาร่วมงานการแต่งตัวตามแบบชาวไทใหญ่ และรณรงค์ให้งานบวชปอยส่างลองปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด

ด้านศาสนพิธี พิธีกรรมการบวชสร้างลง ควรจัดงานประเพณีปอยสร้างลงตามรูปแบบของชาวไทยใหญ่แบบดั้งเดิม พิธีกรรมการบวช การแห่สร้างลง ควรที่จะเป็นไปตามแบบของพี่น้องชาวไทยใหญ่ เพื่อให้สร้างลงได้ตระหนักถึงความเป็นมาของพิธีกรรมการบวชสร้างลงอย่างแท้จริง เป็นการแสดงออกถึงความรักความกตัญญูต่อพ่อแม่ และควรสอดแทรกความรู้ด้านศาสนพิธี เพื่อให้สร้างลงจะได้เรียนรู้และปฏิบัติอย่างถูกต้องและยังช่วยขัดเกลาจิตใจ

ด้านศาสนสถาน วัดเป็นเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวพุทธ ในการจัดประเพณีปอยสร้างลงควรที่จะเป็นไปตามรูปแบบของวัดที่จัดไว้ มีการจัดสถานที่เพื่อเตรียมความพร้อม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ ความสะอาดของวัดวาอารามต่างๆ ตกแต่งบริเวณภายในวัด โบสถ์และวิหารยังคงกลิ่นอายของความเป็นไทยใหญ่ ควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่จัดงาน และควรมีการแจ้งข่าวสารในช่องทางต่างๆ เพื่อบอกบุญการบวชสร้างลง ตลอดจนถึงการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อให้รู้ถึงสถานที่จัดงาน ควรมีการให้ความรู้เรื่องของประเพณีปอยสร้างลง ประวัติการจัดงานประเพณีปอยสร้างลง ประวัติวัดสถานที่จัดงาน และให้คำแนะนำผู้คนทั่วไปได้รับทราบ ตลอดจนการแต่งกายให้เกียรติสถานที่ และไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อภิปรายผล

สภาพปัญหาประเพณีปอยสร้างลง ด้านศาสนบุคคล เยาวชนที่สนใจเข้ามาบวชสร้างลงส่วนมากเป็นชาวไทยใหญ่มากกว่าชาวไทย เนื่องจากเป็นประเพณีของไทยใหญ่ที่สืบทอดและปลูกฝังมาเป็นเวลานาน การเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะเข้ามาบวชมีระยะเวลาในการเตรียมตัวไม่เพียงพอ เพราะใช้ช่วงเวลาในการปิดภาคฤดูร้อนเท่านั้น จึงทำให้การอบรมสั่งสอนเยาวชนไม่ทั่วถึง และพระวิทยากรรวมถึงพระพี่เลี้ยงไม่เพียงพอต่อจำนวนสร้างลงที่บวชในแต่ละปี ความพร้อมนิสัย และความประพฤติก่อสร้างลงแต่ละคนมีความแตกต่างกันเพราะยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมถึงสำเนียงภาษาที่ใช้ในการสื่อสารมีความแตกต่าง สถานะของสร้างลงบางคนยังไม่มีสัญชาติ ทำให้เกิดปัญหาและเป็นภาระของทางวัดที่ต้องรับผิดชอบหลังการบวช พระครูศรีปริยัตยานุกิจ และคณะ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และปัญหา การบรรพชาอุปสมบท ของคณะสงฆ์ภาค 7 เพื่อศึกษาวิธีการบรรพชาอุปสมบทขอคณะสงฆ์ ภาค 7 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข การบรรพชาอุปสมบทในสมัยปัจจุบัน และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การบรรพชาอุปสมบทขอคณะสงฆ์ภาค 7 จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรค และแนวทาง

ในการพัฒนาเพื่อการปฏิบัติตน ด้านปัญหาการบรรพชาอุปสมบทในปัจจุบัน ขอคณะสงฆ์ภาค 7 พบว่าผู้บวชมีเวลาน้อยและไม่มีเวลา มาฝึกท่องคัมภีร์บวชเพื่อแก้บ่นไม่มีศรัทธาบวช พระอุปัชฌาย์ไม่มีเวลาดูแล เอาใจใส่มากและไม่ได้อยู่วัดเดียวกันกับผู้บวชไม่ได้มอบหมายงาน พระอุปัชฌาย์ไม่ได้บังคับให้ท่องชัดเจนพระอุปัชฌาย์ไม่ได้มอบหมายหรือ วางแผนอบรมชัดเจน (พระครูศรีปริยัตยานุกิจ และคณะ, 2559: 50-51)

สภาพปัญหาประเพณีปอยส่างลอง ด้านศาสนพิธี ศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนา มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและบริบทของสังคม แต่ละท้องถิ่น ปัญหาพิธีกรรมเรียกขวัญ การแห่ส่างลองรอบคูเมืองซึ่งทำให้การจราจรติดขัดเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในด้านลบ ตลอดจนถึงพิธีบวชส่างลองใช้เวลานานเกินไป ส่างลองที่เข้ามาบวชแต่ละปีมีจำนวนมากทำให้เกิดความล่าช้าในการประกอบพิธี ปัจจุบันมีการผสมผสานระหว่างพิธีกรรมบวชของชาวไทยใหญ่และคนเมืองล้านนา จึงทำให้ส่างลองไม่รู้แก่นแท้ที่ถูกต้องของพิธีกรรมดั้งเดิม พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนา กรณีศึกษาเขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สังคมไทยทุกวันนี้ สภาพสังคมเปลี่ยนไป คนมีเวลาน้อยลงและสนใจทำกิจกรรมอื่นกันมากกว่า การประกอบกิจกรรมทางศาสนา บ้านกับวัดเริ่มห่างกัน เนื่องจากบริบทของสังคมเศรษฐกิจ โดยภาพรวมของสังคมไทย มีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนไปในทุกด้าน ประชาชนมองว่ากิจกรรมทางศาสนาเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนใช้เวลามากในการร่วมหรือประกอบพิธี จึงทำให้ประชาชนสนใจน้อยให้ในส่วนพระพุทธรูปศาสนาเองก็ได้รับผลกระทบ จากความเปลี่ยนแปลงนี้ด้วยเช่นกัน (พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์, 2556: 461)

สภาพปัญหาประเพณีปอยส่างลอง ด้านศาสนสถาน วัดและชุมชนมีส่วนสำคัญในการจัดงานบวชปอยส่างลองเนื่องจากเป็นสถานที่ในการประกอบพิธีกรรม อำนวยความสะดวกให้แก่ญาติพี่น้องและมิตรสหายที่มาร่วมงานบวช ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือด้านสถานที่ที่มีความคับแคบในการจัดงาน สถานที่จอดรถไม่เพียงพอทำให้เกิดการจราจรติดขัดในชุมชนเกิดเสียงรบกวนชุมชนและบริเวณใกล้เคียง ณัฐนรี รัตนสวัสดิ์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของประเพณีปอยส่างลองต่อวิถีชีวิตชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลกระทบของประเพณีปอยส่างลองต่อวิถีชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ของชุมชนกู่เต้าพัฒนา ปัญหาขยะอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์การจัดงาน ความเหมาะสมของสถานที่จัดงาน การเกิดปัญหาต่าง ๆ ระหว่างจัดงานปอยส่างลอง เช่น การจราจรไม่สะดวก ปัญหามลภาวะทางเสียง ปัญหาการลักทรัพย์ ปัญหา เหตุทะเลาะวิวาท ประเพณีปอยส่างลองส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชนในทางที่ดีขึ้น ประเพณีปอยส่างลองทำให้

เกิดปัญหาหมอกภาวะทางอากาศ และสามเณรที่เป็นชาวเชียงใหม่ (คนเมือง) บวชเณรโดยการเข้าร่วมประเพณีปอยส่างลอง ตามลำดับ ส่วนชุมชนป่าเป้า การประเพณีปอยส่างลองทำให้เกิดปัญหาทะเลาะวิวาทและปัญหาการจราจรติดขัด (ณัฐนรี รัตนสวัสดิ์, 2556: 61)

คุณค่าของประเพณีปอยส่างลอง ด้านศาสนบุคคล การจัดงานประเพณีปอยส่างลองนั้น เจ้าภาพหรือพ่อแม่ รวมไปถึงญาติพี่น้องของส่างลองเกิดความสามัคคีกัน ร่วมกันจัดเตรียมสถานที่ ญาติพี่น้องได้พบปะกันช่วงวันหยุด ส่างลองได้สืบทอดพระพุทธศาสนา ทราบถึงรากเหง้า เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของความเป็นไทใหญ่ ได้ประพาดพิวตร ปฏิบัติธรรม ตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระครูปลัดชินกร แก้วนิล ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงความหมายและคุณค่าของปอยส่างลองในสังคมไทใหญ่ปัจจุบัน พบว่าเป็นประเพณีที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวไทใหญ่ในท้องถิ่น ด้านการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมให้แน่นแฟ้น และมีความรักใคร่กันฉันญาติพี่น้อง ประชาชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญกับพิธีปอยส่างลองมาก สามเณรที่ผ่านพิธีปอยส่างลงในอดีตมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบแทนพระคุณบิดามารดา และศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนประเด็นเกี่ยวกับความหมายและคุณค่าที่เปลี่ยนไป ในปัจจุบันความคิดเห็นต่อความหมายของประเพณีปอยส่างลอง เป็นพิธีกรรมหนึ่งอันเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงความมีตัวตน และความเป็นชนชาวไทใหญ่ (พระครูปลัดชินกร แก้วนิล, 2550: 85)

คุณค่าของประเพณีปอยส่างลองด้านศาสนพิธี ผลการวิจัยพบว่า พิธีกรรมบวชส่างลอง สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไทใหญ่ที่มีการสืบทอดพิธีกรรมอันดั้งเดิมมาแต่ช้านาน พิธีกรรมบวชส่างลองเป็นการเพื่ออนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมแบบไทใหญ่ สืบทอดประเพณีที่ถือปฏิบัติมาแต่โบราณ ดำรงคงไว้ซึ่งพิธีบวชส่างลองที่ถูกต้อง คร่งครัด จนถึงการสืบทอดพระพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และให้เยาวชนรุ่นหลังตระหนักและหวงแหนถึงคุณค่าประเพณีปอยส่างลองสืบทอดไป พระมหาหรรษา นิธิบุญยากร ได้ศึกษาวิกฤตพุทธศาสนา: ศึกษากรณีการบรรพชาเป็นสามเณรในประเทศไทยพบว่า สามเณรเป็นนักบวชที่ได้ผ่านกระบวนการของการบรรพชาเข้ามาเพื่อทำหน้าที่ที่สำคัญ คือสืบทอดและดำรงรักษาพระพุทธศาสนา เพราะสามเณรมีสถานะเป็นผู้รับการบ่มเพาะคุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเตรียมอุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์ สามเณรจึงเป็นเหล่ากอของสมณะ ซึ่งหมายถึงเหล่ากอของบุคคลผู้เพียบพร้อมไปด้วยองค์ความรู้ที่ประสานคล้องกับพฤติกรรมของตนทั้งการคิด การพูดและการกระทำ อันจะเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อการทำหน้าที่เป็นศาสนทายาทที่สำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ยาวนานต่อไป (พระมหาหรรษา นิธิบุญยากร, 2545: 79)

คุณค่าของประเพณีปอยส่างลองด้านศาสนสถาน วัดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน เป็นศูนย์กลางศึกษาการเรียนรู้ตามหลักพระพุทธศาสนา ช่วยอำนวยความสะดวกการจัดประเพณีปอยส่างลองในแต่ละปี รวมไปถึงถาวรวัตถุภายในวัดซึ่งเผยแผ่ให้ผู้คนที่รู้เห็นคุณค่าความสำคัญของพุทธศาสนา เป็นการส่งเสริมประเพณีอันดีงามของชาวไทยใหญ่ ประชาสัมพันธ์วัดให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ดนัย สิทธิเจริญ ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนาหรือวัดกับชุมชนชาวไทยใหญ่ จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ ไทยใหญ่แทบทุกคนจะผ่านการบวชเรียนมาแล้ว โดยเลื่อมใสการบวชเด็กเป็นเณรมากกว่าการอุปสมบทผู้ใหญ่เป็นพระภิกษุเพราะถือว่าการบรรพชาสามเณรมีอานิสงส์มากกว่า งานบวชเด็กเป็นเณรจึงจัดเป็นงานใหญ่เรียกว่า “ปอยส่างลอง” การจัดงานปอยส่างลองที่แม่ฮ่องสอนกระทำราวเดือนมีนาคม – เมษายน มักจัด 3 วัน การส่างลองนั้นบวชมีความสำคัญต่อการศึกษาของไทยใหญ่เนื่องจากเมื่อเด็กอายุ 8 – 9 ขวบ บิดามารดาจะนำไปฝากที่วัดเพื่อศึกษาเล่าเรียน หัดอ่านหนังสือ เรียนรู้ระเบียบวินัยกิริยามารยาท และเรียนรู้วิธีการบวช (ดนัย สิทธิเจริญ, 2535: 57)

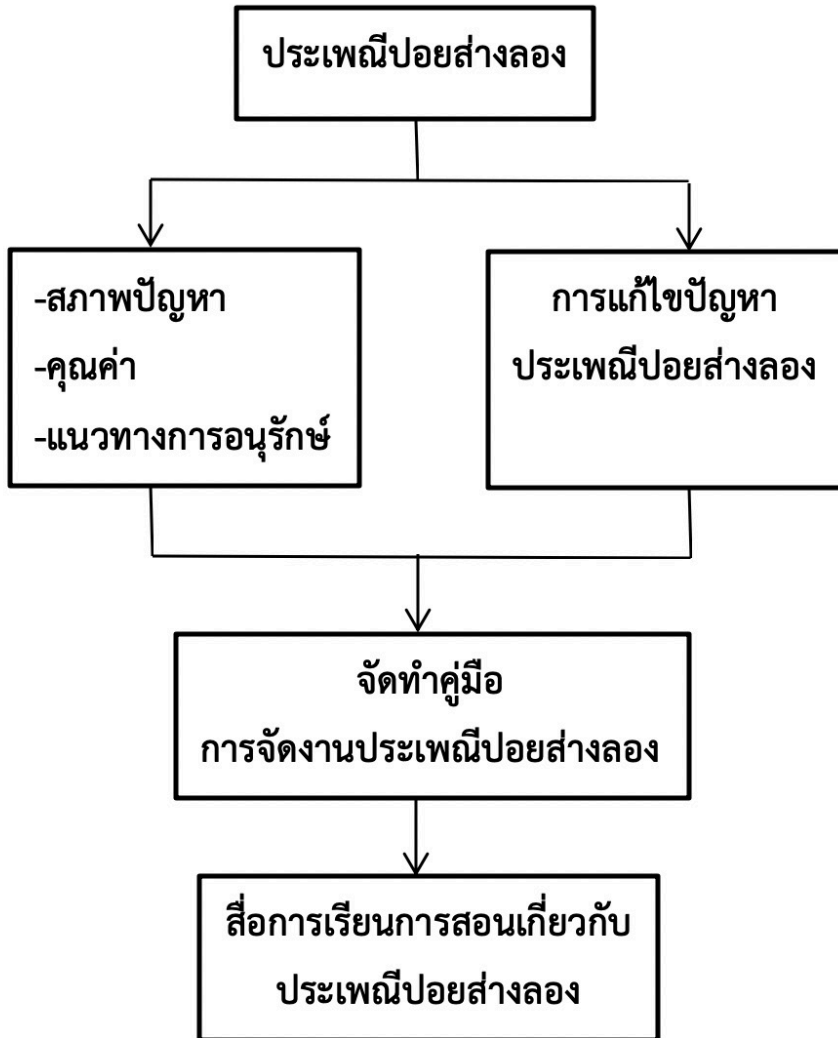
แนวทางการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลอง ด้านศาสนบุคคล ประเพณีปอยส่างลอง เป็นกิจกรรมของเยาวชนในโครงการ การอบรมคุณธรรม จริยธรรมตามหลักประเพณีปอยส่างลอง ทางวัดจัดประเพณีปอยส่างลอง รับผิดชอบโดยพระสงฆ์ วิทยากรผู้ทรงความรู้จะฝึกฝนเยาวชนให้มีทักษะชีวิตตามคำสอนและวัตรปฏิบัติของพระพุทธเจ้า ให้องค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในประเพณีปอยส่างลอง ควรมีการจัดการสัมมนาเรื่องประเพณีปอยส่างลองในแต่ละวัดของชาวไทยใหญ่เพื่อให้รู้คุณค่าของประเพณีปอยส่างลอง และอีกอย่างหนึ่งคือการสืบทอดพระพุทธศาสนา ตลอดจนการส่งเสริมเด็กหรือเยาวชนทั้งเด็กไทยใหญ่และเด็กพื้นเมืองล้านนาเกี่ยวกับประเพณีปอยส่างลองปลูกฝังให้เด็กหรือเยาวชนชาวไทยใหญ่ในเรื่องประเพณีปอยส่างลอง แนะนำแนวทางการบวชทุกขั้นตอนโดยละเอียด เตรียมความพร้อมก่อนบวช ชี้แจงเรื่องขั้นตอนพิธีการต่างๆ ให้รับรู้รับทราบ พระครูศรีปริยัตยานุกิจ และคณะ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์พุทธศาสตร์ กลยุทธ์และปัญหาการบรรพชาอุปสมบทของคณะสงฆ์ภาค 7 การจัดกิจกรรมการบรรพชา อุปสมบทที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพระธรรมวินัยยึดหลักสันโดษและพอเพียง โดยไม่จัดกิจกรรมที่สิ้นเปลืองหรือการจัดเลี้ยงฉลองที่มีค่าใช้จ่ายสูง การจัดกิจกรรมการบรรพชา อุปสมบทที่คงรักษาประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นไว้ เช่นประเพณีปอยส่างลอง ประเพณีเป็กตุ้ (การอุปสมบทพระภิกษุ)มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและข้อมูลวัดหรือสถานที่จัดบรรพชาอุปสมบทแก่สาธารณชนผ่านช่องทางสื่อต่างๆเพื่อเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ

ต่างๆ เช่น การเข้าพิธีบรรพชาอุปสมบทการร่วมเป็นศรัทธาอุปลัมภ์หรือเวะเวียนมาเที่ยวชม ประเพณีวัฒนธรรมโดยจัดทำเป็นปฏิทิน ประจำปีสำหรับคณะสงฆ์ภาค 7 เผยแพร่แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน (พระครูศรีปริยัตยานุกิจ และคณะ, 2559: 51)

แนวทางการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลองด้านศาสนพิธี ควรหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลองให้ตรงจุด อย่างเช่น พิธีแห่ส่างลองรอบคู่มือเมือง ซึ่งพิธีกรรมส่วนนี้ใช้ระยะเวลาอันยาวนานเกินไป ควรที่จะมีการแห่รอบพระธาตุก็เพียงพอ ควรจัดงานประเพณีปอยส่างลองตามรูปแบบของชาวไทใหญ่แบบดั้งเดิม พิธีกรรม การบวช การแห่ส่างลอง ควรที่จะเป็นไปตามแบบของพี่น้องชาวไทใหญ่ เพื่อให้ส่างลองได้ตระหนักถึงความเป็นมาของพิธีกรรม การบวชส่างลอง และควรสอดแทรกความรู้ด้านศาสนพิธี เพื่อให้ส่างลองจะได้เรียนรู้และปฏิบัติอย่างถูกต้องและยังช่วยขัดเกลาจิตใจ เฉลิมชัย ดงจันทร์ ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้าใจแนวทางการจัดงานศาสนพิธีกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ของข้าราชการ กองศาสนูปถัมภ์ กรมศาสนา พบว่า ศาสนพิธีหรือพิธีกรรมของพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่ช่วยหล่อเลี้ยงศาสนธรรม อันเป็นแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาไว้ตั้งนั้น การกระทำศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนาควรที่จะมีการแนะนำและให้ผู้เข้าร่วมพิธีได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับพิธีต่างๆ ให้ถ่องแท้ตามหลักพิธีกรรมของพระพุทธศาสนา เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้นำไปใช้ได้ถูกต้องตามจุดประสงค์ของศาสนพิธีนั้นๆ เนื่องจากศาสนพิธีถือเป็นวัฒนธรรม และจารีตประเพณีของชาติที่มีการสืบสานกันมา (เฉลิมชัย ดงจันทร์, 2556: 2-3)

แนวทางการแก้ปัญหาและการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลอง ด้านศาสนสถาน ประเพณีปอยส่างลองจะมีการจัดขึ้นทุกปี ควรที่จะมีเกณฑ์ในการรับส่างลอง เพื่อที่จะสะดวกในการจัดพิธีกรรมบวช ให้เพียงพอต่อสถานที่จัดงานบวช ในการจัดประเพณีปอยส่างลองควรที่จะเป็นไปตามรูปแบบของวัดที่จัดไว้ มีการจัดสถานที่เพื่อเตรียมความพร้อม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ ความสะอาดของวัดวา อารามต่างๆ ควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่จัดงาน และควรมีการแจ้งข่าวสารในช่องทางต่างๆ เพื่อบอกบุญการบวชส่างลอง ตลอดจนถึงการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ พระครูศรีปริยัตยานุกิจ และคณะ พบว่า การจัดกิจกรรมการบรรพชา อุปสมบทที่คงรักษาประเพณีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นไว้ เช่น ประเพณีปอยส่างลอง ประเพณีเป็กตุ้ (การอุปสมบทพระภิกษุ) มีการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารและข้อมูลวัดหรือสถานที่จัดบรรพชา อุปสมบทแก่สาธารณชนผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เพื่อเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การเข้าพิธีบรรพชาอุปสมบทการร่วมเป็นศรัทธาอุปลัมภ์หรือเวะเวียนมาเที่ยวชมประเพณีวัฒนธรรมโดยจัดทำเป็นปฏิทิน ประจำปีสำหรับคณะสงฆ์ภาค 7 เผยแพร่แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน (พระครูศรีปริยัตยานุกิจ, 2559: บทคัดย่อ)

องค์ความรู้จากงานวิจัย

แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหา คุณค่า และแนวทางการอนุรักษ์ นำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง พร้อมการจัดทำคู่มือ และสื่อการเรียนการสอน งานประเพณีปอยส่างลองให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

สรุป

ประเพณีปอยส่างลอง ถือเป็นงานประเพณีสำคัญ ของชาวไทยใหญ่ ที่สามารถทำให้รู้ถึงตัวตนของชาวไทยใหญ่ เป็นประเพณีที่ชาวไทยใหญ่ทุกชุมชนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จัดว่าเป็นแก่นวัฒนธรรมที่ผูกพันกับชีวิตประจำวันผูกพันกับพุทธศาสนา มาอย่างยาวนาน สภาพปัญหาส่างลองมีเวลาในการเตรียมตัวบวชน้อย พระวิทยากรไม่เพียงพอ ประกอบพิธีกรรมนานเกินไปทำให้ล่าช้า ทำให้เกิดเสียงรบกวนชุมชนใกล้เคียง และความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

คุณค่าของประเพณีปอยส่างลอง เป็นกิจกรรมที่ช่วยขัดเกลาจิตใจให้เป็นคนดี มีวินัยและประพฤติตนอย่างเหมาะสม เป็นการอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมของชาวไทยใหญ่ให้ดำรงไว้ได้อย่างถูกต้อง ทำให้เยาวชนตระหนักและหวงแหนคุณค่าประเพณีปอยส่างลอง แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีปอยส่างลอง องค์กรต่างๆควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและอนุรักษ์ ควรมีการจัดสัมมนาให้ความรู้และช่วยการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดประเพณีปอยส่างลอง

บรรณานุกรม

- เฉลิมชัย ดงจันทร์. (2556). **ความเข้าใจแนวทางการจัดงานศาสนพิธีกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ของ ข้าราชการ กองศาสนูปถัมภ์ กรมศาสนา.** กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.
- ณัฐนรี รัตนสวัสดิ์. (2556). ผลกระทบของประเพณีปอยส่างลองต่อวิถีชีวิตชุมชน ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. **รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).** มหาลัษราชภัฏ เชียงใหม่.
- दनัย สิทธิเจริญ. (2535). **สาระทางการศึกษาในกระบวนการสร้างล่องของชาวไทยใหญ่ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธิตินัดดา มณีวรรณ และยุทธการ ชันชัย. (2552). **ศิลปะการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระครูปลัดชินกร จริยเมธี. (2550). การเปลี่ยนแปลงความหมายและคุณค่าของปอยส่างลองในสังคมไทยใหญ่ปัจจุบัน. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระครูศรีปริยัตยานุกิจ และคณะ. (2559). การศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และปัญหาการบรรพชาอุปสมบท ขอคณะสงฆ์ภาค 7. **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนา: กรณีศึกษาเขตทวี วัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร. **วิทยานิพนธ์ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยสยาม.
- พระมหาหรรษา นิธิบุญยากร. (2545). **วิฤทธิพุทธศาสนา: ศึกษากรณีการบรรพชาเป็นสามเณรในประเทศไทย 2523 – 2543.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิโรจน์ พรหมสุต. (2547). การบวช: กระบวนการขัดเกลาความเป็นศาสนทายาทคุณภาพ. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ. (2542). **ประเพณีพื้นเมือง.** กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทยธนาคารไทยพาณิชย์.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (2537). **สถานภาพการวิจัยพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมไทใหญ่.** กรุงเทพมหานคร: มิตร นราการพิมพ์.